

исполнительной власти, ГТСУ, отдельные таможенные органы); целевые звена системы (содействие ВЭД, повышение национальной безопасности, оптимизация структуры внешней торговли и экономики и т.д.), функциональные подсистемы (финансовую, контролирующую, защитную, регулирующую) периоды времени функционирования (ретроспективные, оперативные, текущие, перспективные), условия и факторы функционирования и развития таможенной системы (внешних, внутренних). Предложено серию карт внешней торговли и таможенной деятельности.

Ключевые слова: таможенная деятельность, таможенно-тарифное регулирование, картографирование таможенной деятельности.

Summary:

Duk Natalya. MAPS OF CUSTOMS IN THE INFORMATION ENSURING OF FOREIGN TRADE REGULATION IN UKRAINE.

This article is devoted to cartographic component of Dataware study of customs activity, the impact of customs and tariff regulation on the foreign trade and the development of the country. It is noted that for the research of current state and evaluation of efficiency of customs and export-import activities, the creation and use of maps system as the knowledge base is required. It represents various organizational levels, the target level of regulation of foreign economic relations, functional subsystems, time periods, conditions, factors and spatial features of the functioning and development of customs. Series of cards within this system characterize international and interregional trade of the country and its regions in the dynamics, internal and external conditions of foreign trade and its customs and tariff regulation, current status, activities and degree of conformity of customs system of Ukraine to international standards and trends in the international economic activity. Themes of maps and key indicators were proposed, which reflect volume, commodity and geographical structure of foreign trade and its changes due to customs regulations; antidumping and special activities for the import and export of goods, special legal regimes in foreign trade; the ratio of price on domestic and foreign markets; customs security, territorial structure, volumes and effectiveness of customs activity in terms of the basic functions of the customs system: control-regulatory, fiscal, law enforcement. The proposed system of maps as part of the information support for making decisions, forecasting and planning of customs activity in Ukraine, will contribute searching the ways to improve the efficiency of customs and tariff regulation of foreign economic activity and optimization of international relations of Ukraine and its regions.

Key words: customs activities, customs and tariff regulation, mapping of customs.

Рецензент: проф. Брич В.Я.

Надійшла 18.04.2013р.

УДК 911.3:30

Ольга ІЛЬІВ

ЕКОНОМІЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Проаналізовано сучасний стан структурних складових інтелектуального потенціалу, зокрема фінансова складова, кадрове забезпечення, матеріально-технічна база, транспортна доступність. охарактеризовано діяльність аспірантури, докторантури, ВНЗ, статеві-вікова структура фахівців вищої кваліфікації, охарактеризовано стан фінансування освіти та науки області, джерела фінансування, вивчено стан розвитку ЗНЗ, ВНЗ усіх рівнів акредитації, охарактеризовані причини змін у прийомі учнів до ВНЗ усіх рівнів акредитації, проаналізовано динаміку обсягу наукових робіт виконаних власними силами за секторами наук, тощо.

Ключові слова: інтелектуальний потенціал, аспірантура, докторантура, вищі навчальні заклади, науковий потенціал, кадровий склад, освітній потенціал, фахівці вищої кваліфікації.

Постановка проблеми у загальному вигляді. В процесі формування і функціонування інтелектуального потенціалу діють специфічні чинники, які обумовлюються освітньою та науковою політикою держави, потребою суспільства у відповідному інтелектуальному потенціалі тощо. Ці чинники виступають як національні і є концептуальними. відповідно до концепцій розвитку освіти та науки в певні періоди висувуються нові вимоги щодо удосконалення змісту та стандартів освіти та науки. Однак ці чинники мають підкріплюватись реальними показниками, які безпосередньо

впливають на можливості реалізації освітніх та наукових концепцій (фінансування освіти і науки, стан забезпечення її сучасними засобами навчання і виховання, наявний контингент дітей різних вікових груп, фінансові можливості батьків, стан основних засобів освіти і науки та ін.).

Тому без всебічного аналізу окремих груп чинників неможливо скласти оптимальну схему територіальної організації інтелектуального потенціалу та визначити найбільш обґрунтовані напрямки удосконалення та покращення його функціонування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням чинників формування інтелектуального потенціалу та економічних чинників, зокрема займалися такі вчені, як Алімов А., Важенин С., Кочерга О., Яцків М. та інші.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження виступає з'ясування та вивчення економічних чинників формування інтелектуального потенціалу.

Виклад основного матеріалу. Вагомими чинниками, які здійснюють вплив на формування і функціонування інтелектуального потенціалу Волинської області є економічні чинники.

Перш за все, ефективність використання майбутнього інтелектуального потенціалу залежить від фінансових ресурсів.

Аналізуючи виконання місцевих бюджетів галузі "освіта", ми повинні констатувати деякі позитивні зрушення. оскільки темпи фінансування освітнього комплексу дещо зросли. у

2011 році вони зросли майже удвічі порівняно з 2009 р. [3].

Такі явища, звичайно, позитивно впливають на розвиток освіти на Волині, зокрема відновлюють свою роботу, раніше зачинені, дошкільні та середні навчальні заклади, будуються нові заклади середньої освіти, відповідно збільшується кількість місць у них (табл. 1).

Покращення фінансового становища сприяє виконанню програми "шкільний автобус", який налічує 111 автобусів. ця програма, що направлена на забезпечення соціального захисту учнів та педагогічних працівників сільської місцевості (в тому числі, дітей з обмеженими фізичними можливостями) дасть можливість створити відповідні умови для безпечних, регулярних та безплатних перевезень учнів та педпрацівників загальноосвітніх та дошкільних навчальних закладів у сільській місцевості до місця навчання і додому (табл.2).

Таблиця 1.

Будівництво, добудова, реконструкція дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладів в області за рахунок різних джерел фінансування

найменування закладів освіти	роки						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
школи	4		5	2	2	5	2
у них учнівських місць	195		827	404	428	533	298
днз							
у них місць							
добудовано класних кімнат	11	9	21	29	30	10	22
у них учнівських місць	225	112	363	456	533	193	285
реконструкція шкіл				1			
у них учнівських місць				212			
їдальні	1		4	1	2	5	4
у них посадочних місць	80		200	80	100	265	265
відновлено днз							5
у них місць							100

У 2010 році по 1 автобусу отримали Локачинський, Іваничівський райони зі спеціального фонду за проектом "рівний доступ до якісної освіти в Україні", Любешівський район – за спонсорські кошти, Ковельський район – за спільні кошти місцевого бюджету, громади, програми ООН "місцевий розвиток, орієнтований на громаду".

Варто зазначити, що починаючи з 2006 р. чисельність дітей денних загальноосвітніх навчальних закладів постійно зменшується і вже скоротилась на 15601 особу і зараз становить 124262 учня. однак, чисельність учнів ВНЗ I-II рівня акредитації дещо збільшилась, починаючи з 2006 р. на 4034 учня і на 2011 р. становить 13411 учнів, а ВНЗ I-II рівня акредитації чи-

сельності студентів майже на 1000 осіб і становить на даний момент 26867.

Однак слід відмітити, що чисельність учнів у середніх навчальних закладах постійно знижується (рис.1).

Також, необхідно зазначити, що зменшення чисельності студентів у ВНЗ I-II рівня акредитації пояснюється погіршенням фінансової доступності вищої освіти для населення, оскільки частка фінансування з державного бюджету зменшується (рис.2).

Важливим чинником, який впливає на територіальну організацію вищої освіти є чисельність наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації, адже їх професійний рівень впливає на якість навчання (рис.3) [1,2].

Виконання програми "шкільний автобус" (придбання автобусів)

найменування районів	наявний автопарк	придбано за період дії програми			у тому числі у 2010 році		
		за кошти державного бюджету	за кошти місцевого бюджету	інші джерела	держ. б-т	місцев. б-т	інші джерела
Волинський	6	2	4		0	1	
Горохівський	11	3	8		1	0	
Іваничівський	7	2	4	1	1	0	1
Каширський	7	2	5		0	0	
Ківерцівський	4	2	2		0	1	
Ковельський	5	1	3	1	0	0	1
Локачинський	8	3	4	1	1	0	1
Луцький	2	1	1		0	0	
Любешівський	7	2	4	1	0	0	1
Любомльський	10	2	8		0	0	
Маневицький	6	2	4		0	0	
Ратнівський	9	2	7		0	0	
Рожищенський	4	2	2		0	0	
Старовижівський	7	2	5		0	0	
Турійський	13	2	11		0	0	
Шацький	5	0	5		0	0	
разом	111	30	77	4	3	2	4

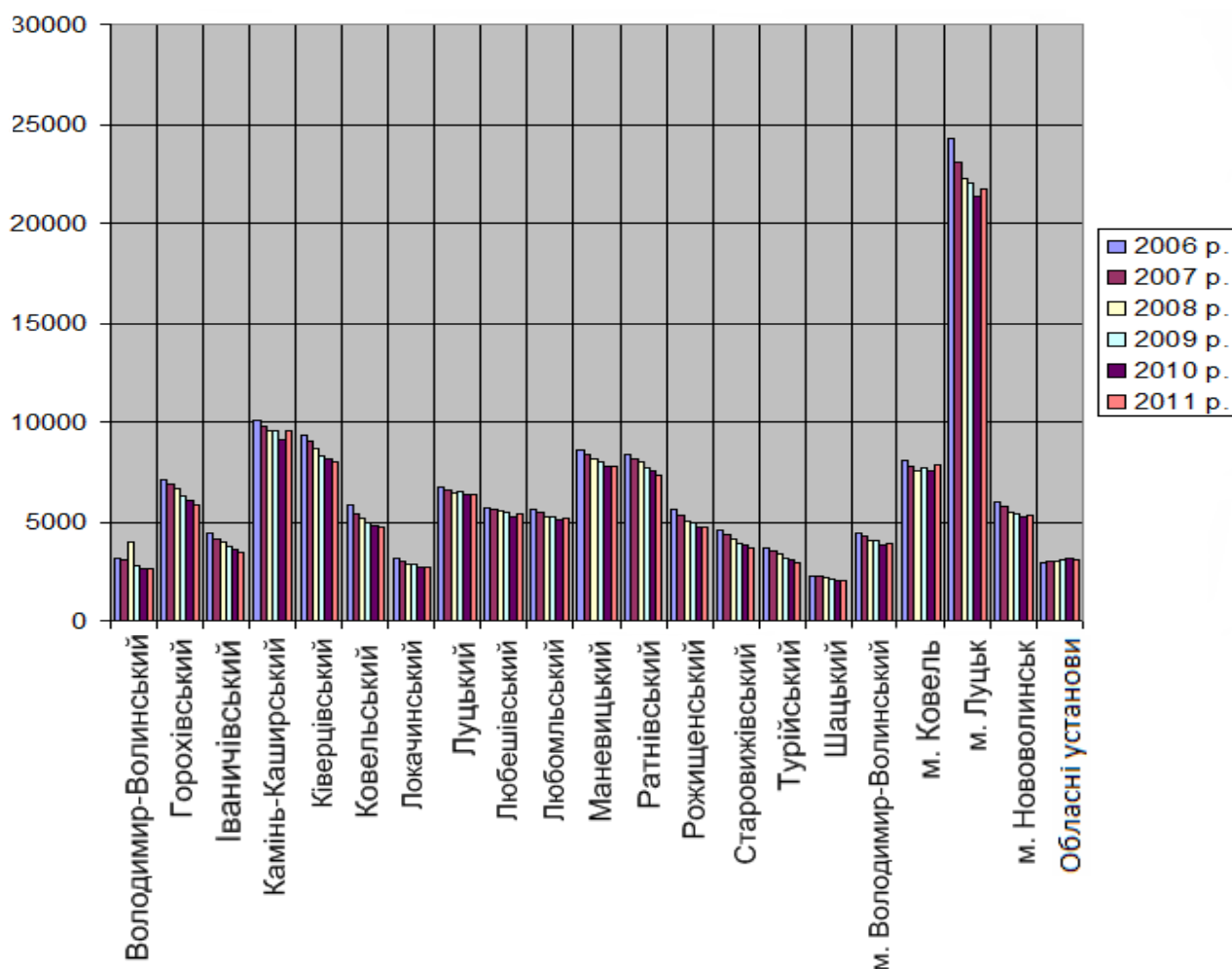

Рис.1. Чисельність учнів денних загальноосвітніх шкіл Волинської області за роками

На успішне функціонування закладів освіти впливає транспортна доступність.

Це переважно стосується розміщення закладів профтехосвіти, вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації. Це пояснюється нерівномірним розміщенням цих закладів у регіоні.

Найвагоміше місце у перевезеннях пасажирів відіграє автомобільний транспорт, на який припадає 78% усіх перевезень пасажирів. перевезення пасажирів обслуговує 6299,8 км. доріг області, з них 646,1 км. автодоріг державного і 5653,7 км. – місцевого значення. Густота автомобільних шляхів загального користування становить 313,6 км. на 1 тис. км². за рівнем забезпеченості автомобільними шляхами з

твердим покриттям (275 км. на 1 тис. км².) область не поступається загальнодержавному показнику (268 км. на 1 тис. км²). довжина автошляхів області становить 3,4% від автомобільної мережі України (дороги з твердим покриттям). близько 80% усіх автомобільних доріг відноситься до місцевого і обласного значення. в області нараховується більше 1,5 тис. км. доріг не загального користування, 1,2 тис. км. доріг з твердим покриттям.

Мережа автомобільних доріг волинської області станом на 01.01.2012 р. нараховує близько 90 % доріг з твердим покриттям, протяжність доріг державного значення в області 646,1 тис. км.; з них магістральні – 445,8 км., регіональні – 204,9 км.

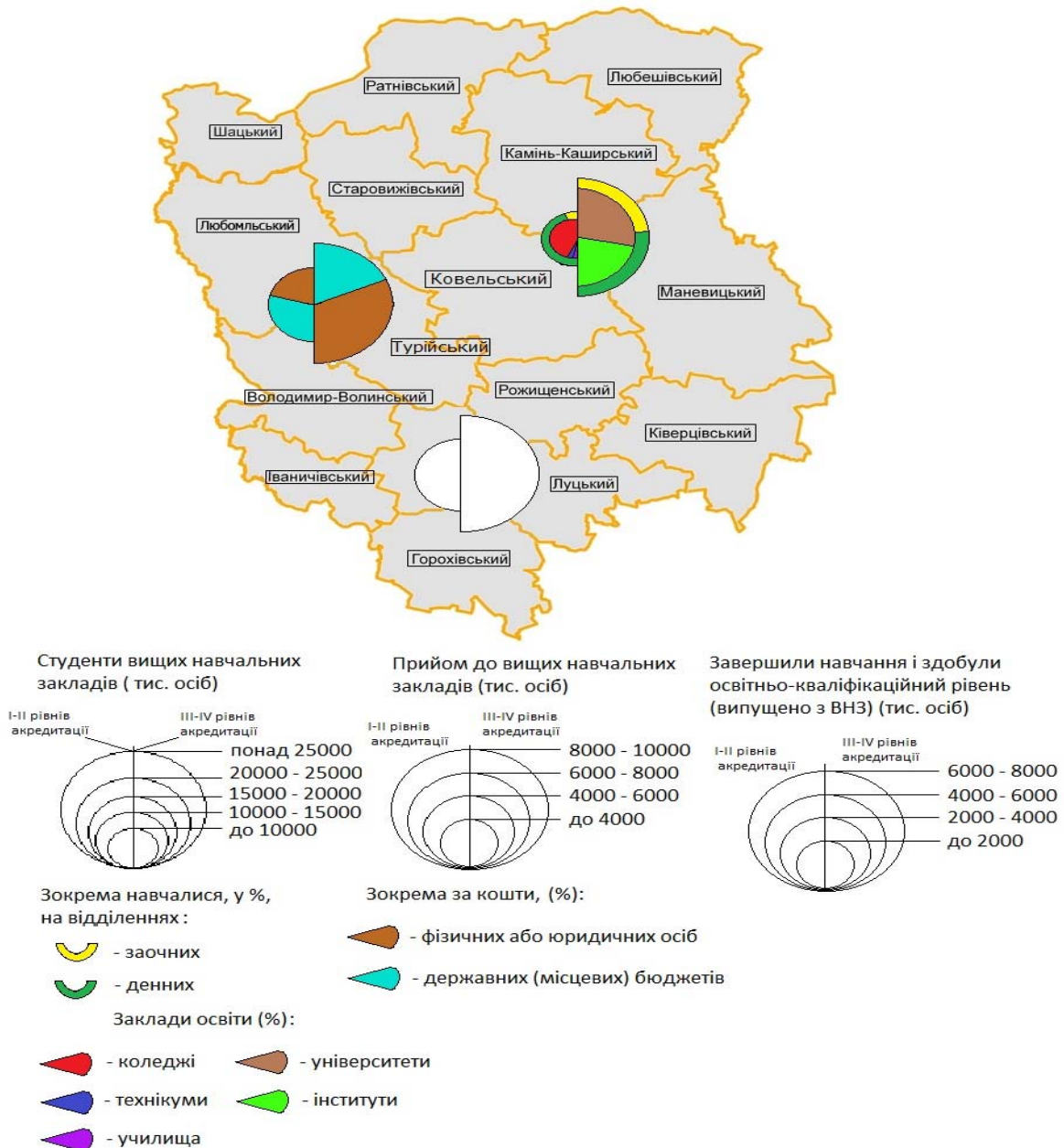

Рис. 2. Вищі навчальні заклади (станом на 01.01.2012 р.)

Автомобільний транспорт забезпечує функціонування ВНЗ I-II рівня акредитації, оскільки вони розташовуються у містах, де існують транспортні зв'язки.

Подальший розвиток автотранспорту можливий лише за умови збільшення та вдосконалення мережі автошляхів і структури авто-

парку. першочергове завдання в області полягає у створенні сучасних автошляхів обласного і місцевого значення за рахунок реконструкції і модернізації старих доріг, а також збільшення кількості доріг з твердим покриттям (особливо у поліських районах).

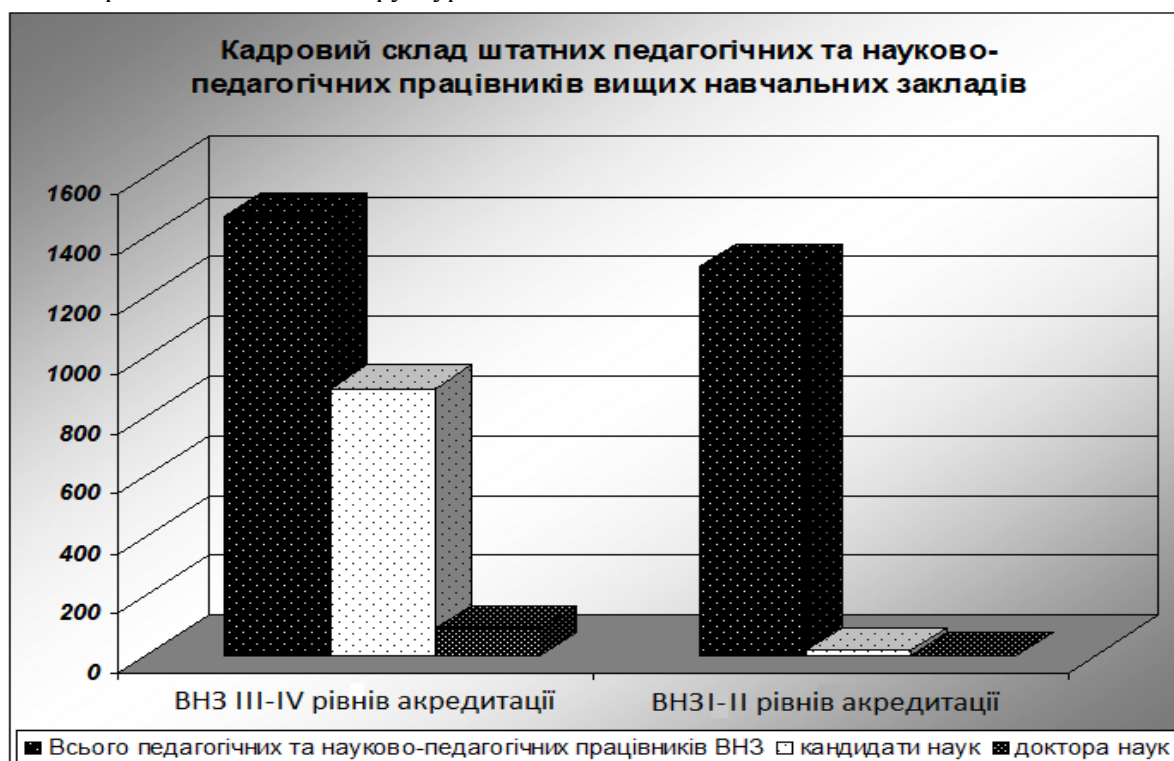

Рис. 3. Кадровий склад штатних педагогічних та науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів

Також важливе значення у формування освітнього комплексу здійснює міський вид транспорту, автомобільний транспорт та електротранспорт, він впливає на доступність, переважно, до дошкільних та загальноосвітніх закладів.

Міський електротранспорт представлений лише у м. Луцьку. Протяжність тролейбусних ліній становить 109,85 км., в тому числі пасажирський – 104,55 км.

До структури інтелектуального потенціалу відноситься ще одна важлива категорія як науковий потенціал. Відповідно ми повинні розглянути чинники, які впливають і на науковий потенціал Волинської області.

Перш за все, як і на освітній потенціал, так і на науковий потенціал впливає наявність фінансових ресурсів [2,3].

Загальний обсяг витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт власними силами організацій становив 22768,8 тис. грн. і збільшився порівняно з 2010 р. на 9%, а

порівняно з 2000 р. на 80 % (табл.3).

Майже 50% усіх витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт припадає на вузівську та заводську науку. переважно ці витрати спрямовуються на виконання науково-технічних розробок, що становить 57,5% від загального обсягу витрат, 19,9% – на прикладні дослідження, 15,7% – на науково-технічні послуги, 7,2% – на фундаментальні дослідження (рис.4) [4].

Кошти замовників, головним чином, спрямовуються на виконання науково-технічних розробок, які складають 53% від загальної кількості коштів замовників, однак їх загальна кількість суттєво знизилась порівняно з 2008 р. майже у чотири рази і дещо зросла, порівняно з 2010 р. і на сьогодні становить 1489,0 тис. грн. загальний обсяг власних коштів припадає на науково-технічні розробки, які становлять 95,2 % та на науково-технічні послуги – 4,8 %. Фінансування наукових та науково-технічних робіт за рахунок власних коштів теж знизився

у порівнянні з 2009 р. на 6 % і становить 10390,1 тис. грн. бюджетні кошти спрямовуються на виконання прикладних досліджень (45,6%), науково-технічні розробки (20,3%), науково-технічні послуги (18%) та на фунда-

ментальні дослідження (16,1%). порівняно з іншими джерелами фінансування, обсяг бюджетних коштів дещо зріс і становить 9970,3 тис. грн. у порівнянні з 2009 р. – він становив 6960,5 тис. грн. (рис.4, 5, 6).

Таблиця 3.

Обсяг наукових та науково-технічних робіт виконаних власними силами наукових організацій (підприємств) за секторами наук

(у фактичних цінах; тис. грн.)

	2000	2008	2008	2010	2011
всього	4542,6	17180,0	20366,8	20661,6	22768,8
наукові установи академічного профілю	448,8	3471,4	3779,5
організації галузевого профілю	3675,6	11168,8	5243,0	6572,1	6958,5
інші сектори наук (вищі навчальні заклади; заводська наука)	418,2	3217,8	12301,2	10618,1	12030,8

...¹ - інформація конфіденційна відповідно до закону України «про державну статистику»

Кошти замовників, головним чином, спрямовуються на виконання науково-технічних розробок, які складають 53% від загальної кількості коштів замовників, однак їх загальна кількість суттєво знизилась порівняно з 2008 р. майже у чотири рази і дещо зросла, порівняно з 2010 р. і на сьогодні становить 1489,0 тис. грн. Загальний обсяг власних коштів припадає на науково-технічні розробки, які становлять 95,2 % та на науково-технічні послуги – 4,8 %. Фінансування наукових та науково-технічних робіт за рахунок власних коштів теж знизився у порівнянні з 2009 р. на 6 % і становить 10390,1 тис. грн. Бюджетні кошти спрямовуються на виконання прикладних досліджень (45,6%), науково-технічні розробки (20,3%), науково-технічні послуги (18%) та на фундаментальні дослідження (16,1%). Порівняно з іншими джерелами фінансування, обсяг бюджетних коштів дещо зріс і становить 9970,3 тис. грн. у порівнянні з 2009 р. – він становив 6960,5 тис. грн. (рис.4, 5).

Нерівномірним є обсяг виконаних наукових та науково-технічних робіт за галузями

наук та видами робіт. Найбільша кількість виконаних наукових та науково-технічних робіт серед науково-технічних розробок припадає на технічні науки і найменша – на суспільні науки, а також на організації, що мають багатогалузевий профіль. загальна кількість робіт, що припадає на цей вид наукових та науково-технічних робіт складає 13088,7 тис. грн. Друге місце за обсягом виконаних робіт належить виконанню науково-дослідних робіт, що суттєво відрізняється від попереднього і становить 6184,8 тис. грн. Серед цього виду робіт найбільша кількість виконаних наукових та науково-технічних робіт припадає на природничі науки (3733,1 тис. грн.), а найменше – на технічні (442,7 тис. грн.). найменший обсяг виконаних наукових та науково-технічних робіт припав на науково-технічні послуги, серед яких найбільша кількість була виконана у галузі технічних наук і становить 2005,0 тис. грн. і трохи менше на природничі науки – 1420,3 тис. грн., а найменше на суспільні науки – 70,0 тис. грн.

(відсотків)

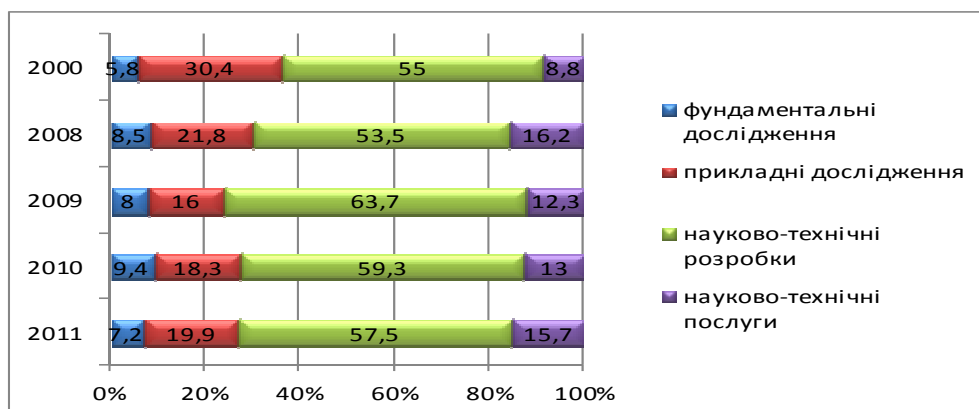

Рис.4. Розподіл обсягу наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами наукових організацій (підприємств), за видами робіт

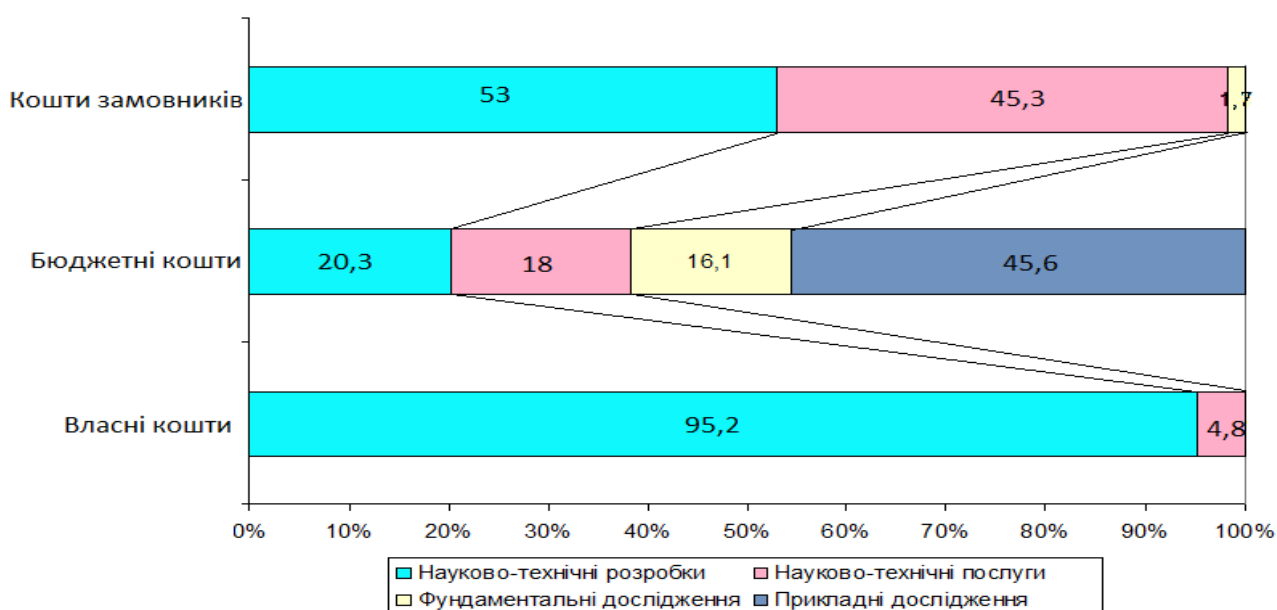

Рис. 5. Розподіл фінансування наукових та науково-технічних робіт за джерелами та видами робіт у 2011 році

Необхідно відмітити, що фінансування наукових та науково-технічних робіт за галузями наук поступово з року в рік збільшується. На сьогодні найбільша кількість коштів зосереджена в галузі технічних наук, суттєво зросла, починаючи з 2000 р. (3370,8 тис. грн.) на 9534,7 тис. грн. і становить на 2011 р. – 12905,5 тис. грн., а найменше фінансування спостерігається у сфері суспільних наук та організацій, що мають багатогалузевий профіль і становить 2523,2 тис. грн. (рис.6) [4].

Нерівномірним є розподіл фінансування наукових та науково-технічних робіт у містах і районах Волинської області. Серед загального обсягу фінансування наукових та науково-технічних робіт, який становить 22166,7 тис. грн. у 2011 р., 83% припадає на м. Луцьк і лише 17% – на інші райони. фінансування наукових та науково-технічних робіт на Волині постійно збільшується і з 2000 р. збільшилось на 75 %. подібна ситуація відмічається і у містах та районах області.

(у фактичних цінах; тис. грн.)

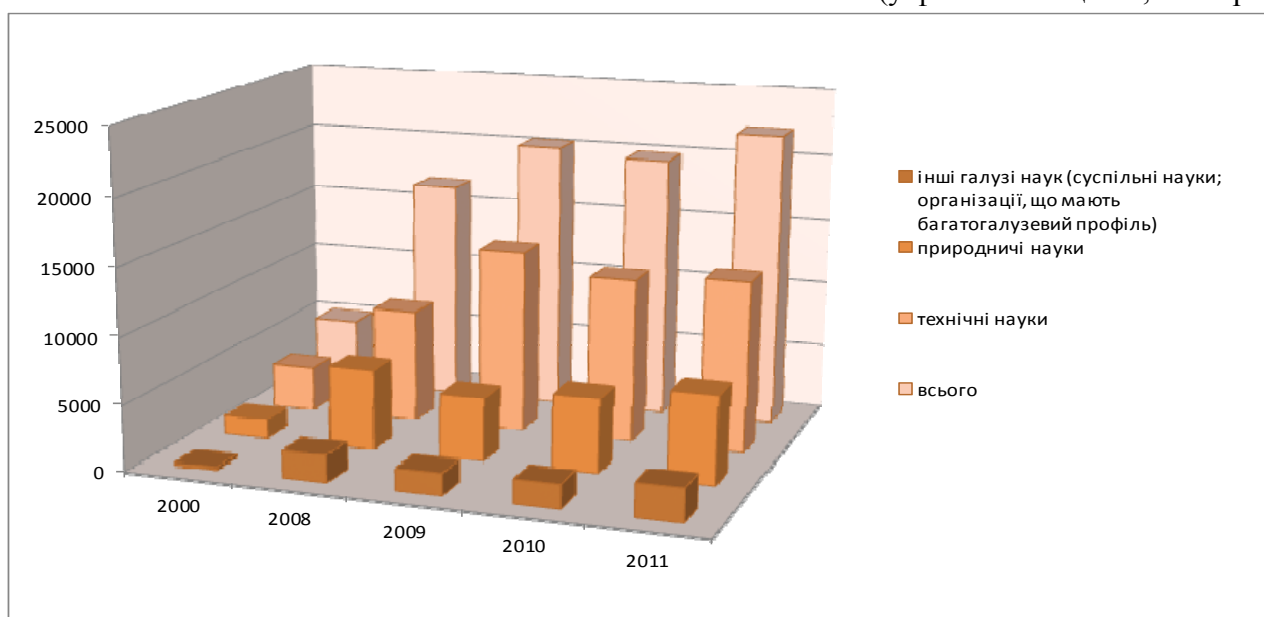

Рис. 6. Фінансування наукових та науково-технічних робіт за галузями наук

Так, з 2000 р. фінансування у м. Луцьк також збільшилось на 75% і становить, на

сьогодні, 18411,8 тис. грн., а у районах області – на 78 % і складає 3754,9 тис. грн. (рис. 7).

(у фактичних цінах; тис.грн.)

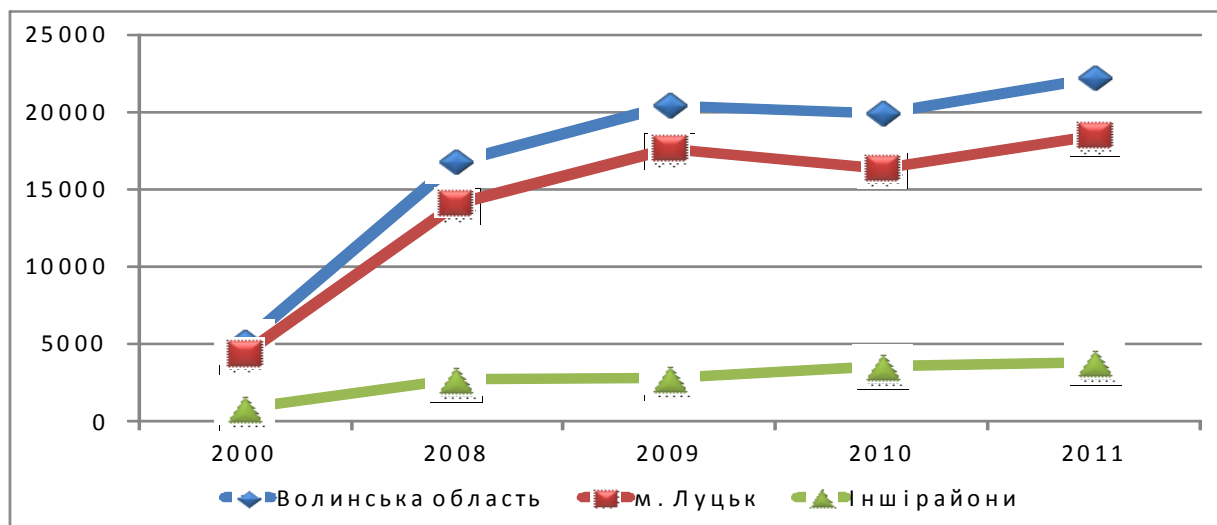

Рис. 7. Фінансування наукових та науково-технічних робіт у містах і районах

Розподіл обсягу витрат на наукові та науково-технічні роботи, виконаних власними силами за видами робіт дещо відрізняється у містах та районах області. Так, у м. Луцьку на науково-технічні розробки припадало 66% від усього обсягу витрат у цьому місті, на науково-технічні послуги – 18,4%, на прикладні дослідження – 10% і на фундаментальні дос-

лідження лише 5,6%. у луцькому районі прикладні дослідження зайняли 90,6% і лише 9,4 – фундаментальні. У інших районах області фундаментальні дослідження становили 100 % у Шацькому районі, прикладні дослідження – 100 % у Маневицькому районі та науково-технічні розробки – 100 % у Любешівському районі (рис. 7, 8).

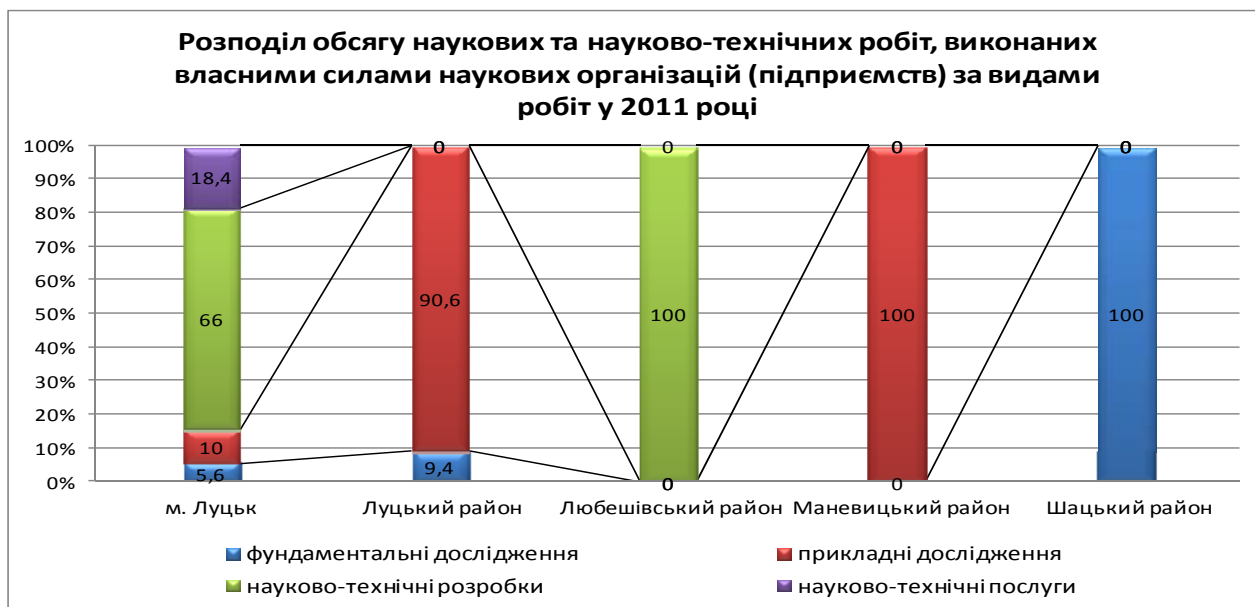

Рис. 8. Розподіл обсягу наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами наукових організацій (підприємств) за видами робіт у 2011 році

Важливим чинником у формуванні наукового потенціалу виступає кадрове забезпечення.

Починаючи з 2000 р. чисельність працівни-

ків наукових організацій постійно знижувалась. на даний момент, кількість працівників основної діяльності становить 327 осіб до 910 осіб у 2000 р. це можна пояснити значним від-

пливом наукових працівників за кордон, не престижністю даної професії. серед працівників основної діяльності основне місце належить дослідникам, які становлять майже 55% від загальної кількості працівників, кількість яких також постійно знижується. порівняно з 2010 р. кількість техніків зменшилась на 16 осіб, а з 2000 р. – на 131 [4].

Чисельність фахівців, які виконують наукові та науково-технічні роботи порівняно з 2000 р. зменшилась на 374 особи, однак зростає, порівняно з 2008 р. на 17 осіб і на тепер становить 272 особи (рис. 8).

Серед фахівців, які виконують наукові та

науково-технічні роботи на 2011 р. немає жодного доктора наук і лише 20 осіб мають ступінь кандидата наук, що становить 7% від загальної кількості.

Основна увага при дослідженні кадрового потенціалу належить дослідникам. Так, у Шацькому районі їх частка становить 75%, у Маневицькому районі – 100%, у Любешівському районі – 62,5%, у Луцькому – 61,4 % та у м. Луцьку – 50,8%. другу позицію серед працівників наукових організацій займають техніки, які відповідно становлять 25%, 12,5%, 17,3%, 33,2% (рис. 9, 10).

на кінець року; осіб

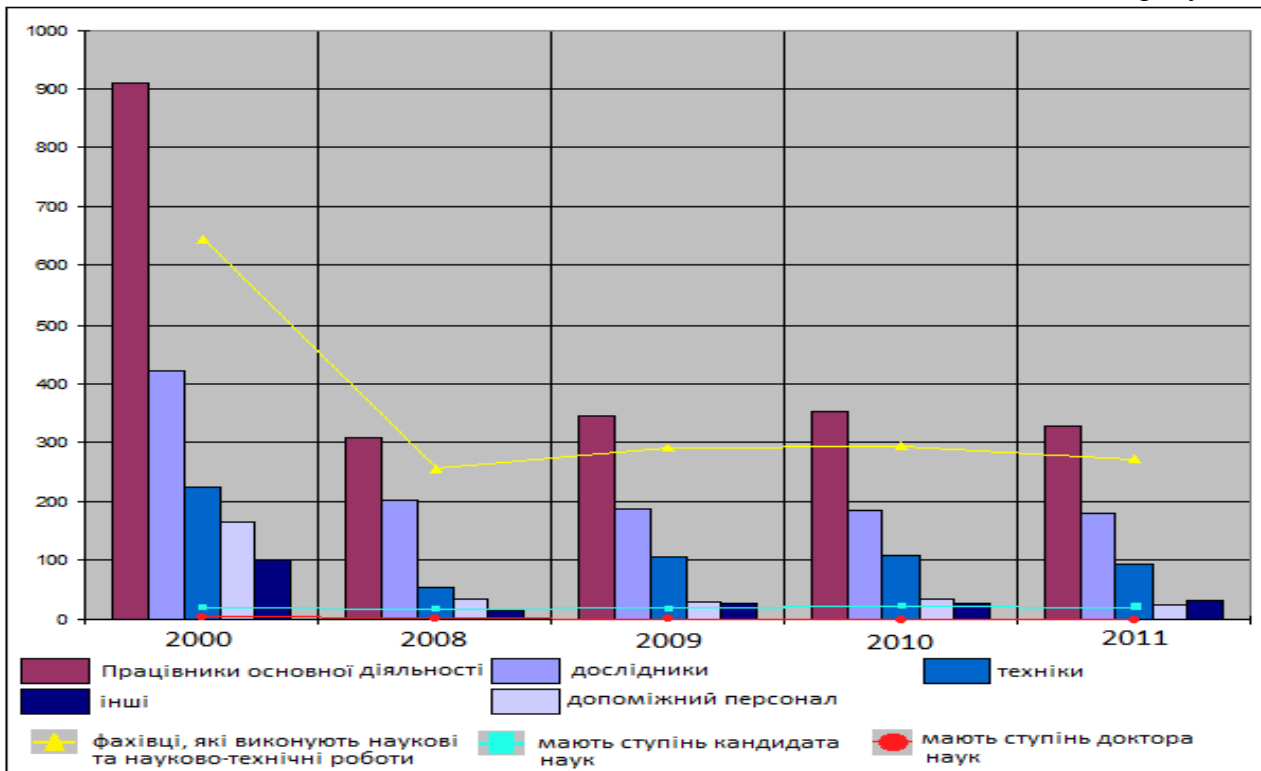

Рис. 9. Чисельність працівників наукових організацій за категоріями персоналу

Допоміжний персонал представлений у Любешівському (25%), Луцькому (13,3%) районах та у м. Луцьк (5,2 %).

Найбільшу частку серед працівників наукових організацій за галузями наук також займають дослідники. Так, у організаціях, що мають багатогалузевий профіль, вони становлять 66,7%, а техніки 33,3%, у галузі суспільних наук дослідники займають 53,8%, техніки – 43,6% та 2,6% - інші, у галузі технічних наук – відповідно – 46,1, 37,5, 9,4, та 7% – допоміжний персонал, серед природничих наук, дослідники становлять 61,8%, техніки – 17,2, допоміжний персонал – 9,5 та інші – 11,5. Таку саму ситуацію ми можемо простежити і за

секторами наук (рис. 11). Однак в секторі заводської науки, перевага надається технікам, які тут становлять 70,5 %, дослідники – 27,9 %, ВНЗ відповідно – 44,1 і 55,9, галузевий профіль – 11,7, 62,8 відповідно та 7,3 – допоміжний персонал і 18,2 – інші, наукові установи академічного профілю мають такий розподіл працівників – 20 % - техніки, 60 % - дослідники, 13,7 – допоміжний персонал та 6,3 % - інші.

Для підготовки наукових кадрів на Волині діє аспірантура та докторантура. Основною формою підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів є аспірантура, яка організовується при вищих навчальних закладах.

Рис.10. Розподіл чисельності працівників наукових організацій (підприємств) за категоріями персоналу в містах і районах у 2011 році

На 2011 р. на Волині діє 2 установи, що мають аспірантуру і цей показник є незмінним з 2000 р. у загальній кількості аспірантів переважають жінки (табл.5).

У 2011 р. 2 заклади мали докторантуру, а у 2000 р. був лише 1 заклад, що здійснював підготовку фахівців вищої кваліфікації. у

загальній кількості докторантів переважають чоловіки (табл.4).

Слід відмітити, що чисельність аспірантів та докторантів поступово збільшується. так, кількість аспірантів збільшилась на 33 % порівняно з 2000 р., а докторантів – на 30 %.

Таблиця 4.

Діяльність докторантури та аспірантури

(на кінець року; осіб)

	2000	2008	2009	2010	2011
кількість установ, що мають докторантуру, одиниць	1	2	2	2	2
кількість докторантів	16	19	22	23	23
прийом до докторантури	5	9	6	7	7
випуск із докторантури	2	5	3	6	6
у тому числі із захистом дисертації	-	2	1	4	-
кількість установ, що мають аспірантуру, одиниць	2	2	2	2	2
кількість аспірантів	311	363	408	450	462
прийом до аспірантури	104	129	132	134	136
випуск із аспірантури	80	53	85	86	106
у тому числі із захистом дисертації	40	24	30	35	30

Висновки. Отже, слід відмітити, що велике значення для формування ефективного функціонування та розвитку інтелектуального потенціалу Волинської області, перш за все вис-

тупають фінансові ресурси, матеріально-технічна база навчальних закладів, кадрове забезпечення усіх закладів освіти та науки.

Література:

1. *Молина Е. В.* Інтелектуальний потенціал регіона [текст] / *Е.В. Молина* // бюлетень міжнародногенобелівського економічного форуму. – 2011. – № 1(4). – с. 279–284.
2. *Махомет Ю. В.* Сутнісна характеристика інтелектуального потенціалу регіону [електронний ресурс]. – режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/ekfor/2011_2/21.pdf.
3. Освіта Волині у 2011 році. - Луцьк: головне управ. освіти і науки Волинської ОДА, 2012. – с.118.
4. Наукова та інноваційна діяльність на Волині. - Луцьк: головне управ. статистики у Волинській області, 2012. – с.49.

Резюме:

Ільвін О.М. ЕКОНОМИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ ФОРМИРОВАНИЯ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦИАЛА ВОЛЫНСКОЙ ОБЛАСТИ.

Проанализированы современное состояние структурных составляющих интеллектуального потенциала, в частности финансовая составляющая, кадровое обеспечение, материально-техническая база, транспортная доступность. Охарактеризована деятельность аспирантуры, докторантуры, вуз, половозрастная структура специалистов высшей квалификации. Приведены данные по выполнению программы «Школьный автобус» и по строительстве, реконструкции ДУЗ и ОУЗ. Проанализированы явления в уменьшении численности учащихся в школах и вузах I-II уровня аккредитации, приведенные данные о состоянии транспортной доступности учебных заведений и их соответствии неравномерного размещения. Охарактеризовано состояние финансирования образования и науки области, научных и научно-технических работ по отраслям наук, по видам работ, по источникам финансирования, финансирования в городах и районах. Графически показано распределение объема научных и научно-технических работ, выполненных собственными силами научных организаций (предприятий) по видам работ. Изучено состояние развития общеобразовательных учебных заведений, высшие учебные заведения всех уровней аккредитации, охарактеризованные причины изменений в приеме учеников к высшим учебным заведениям всех уровней аккредитации, проанализирована динамика объема научных работ выполненных собственными силами за секторами наук. Охарактеризованы динамику и изменения в численности работников научных организаций по категориям персонала, современное состояние кадрового обеспечения учреждений образования и науки области. Графически показано распределение численности работников научных организаций (предприятий) по категориям персонала в городах и районах. Охарактеризованы динамику в деятельности аспирантуры и докторантуры Волынской области.

Ключевые слова: интеллектуальный потенциал, аспирантура, докторантура, высшие учебные заведения, научный потенциал, кадровый состав, образовательный потенциал, специалисты высшей квалификации.

Summary:

O.M. Iyiv. ECONOMIC FACTORS OF INTELLECTUAL CAPACITY FORMING IN VOLYN REGION.

The current condition of structural components of intellectual capacity has been analyzed, including financial component, staffing, material and technical base and transport accessibility. Activity of postgraduates, doctoral work, higher educational institutions and gender and age structure of higher qualification experts has been characterized. The data on the implementation of the program "School Bus" and for the construction, reconstruction pre-schools and secondary schools. Analysis of phenomena in reducing the number of students in schools and universities I-II accreditation levels, the data on the state of the transport accessibility of educational institutions and by non-uniform placement. Characterized financing of education and science areas of financing scientific and technical work on the fields of science, by type, by source of funding, funding in cities and regions. Graphically shows the distribution of scientific and technical work performed by its own scientific organizations (enterprises), by type of work. the state of financing of education and science of area, sourcing is described, development status is studied general educational establishments, higher educational establishments of all levels of accreditation, described reasons of changes in the reception of students to higher educational establishments of all levels of accreditation, the dynamics of volume of the advanced studies of executed is analysed by own forces after the sectors of sciences. Characterizes the dynamics and changes in the number of employees by category of scientific organizations staff, current status of staffing schools and science area. Graphically shows the distribution of the number of employees of scientific organizations (enterprises) by category of personnel in cities and regions. The characteristic of the dynamics of post-graduate and doctoral Volyn region.

Key words: intellectual capacity, postgraduate, doctoral, higher educational institutions, scientific potential, staffing, academic potential, higher education expert.

Рецензент: проф. Брич В.Я.

Надійшла 26.03.2013р.

УДК 911.373:711.3(23.0)

Олеся БЕГЕНЬ

АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ УСТРІЙ ГІРСЬКИХ ПОСЕЛЕНЬ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Здійснено аналіз територіальних та історичних особливостей функціонування й ієрархічної структури адміністративно-територіального устрою у взаємозв'язку з характером гірського розселення. Визначено залежність адміністративного обслуговування від особливостей природних умов гірської місцевості, рівня дисперсності території. Розглядаються тенденції розвитку та формування оптимальної моделі сільського самоврядування гірських регіонів.

Ключові слова: адміністративно-територіальний устрій, гірське поселення, сільське самоврядування.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Актуальна проблема формування оптимальної моделі сільського самоврядування у

контексті адміністративного реформування в Україні зумовлює необхідність детального наукового аналізу територіальних особливостей